VAKSINER TIL HUND



Veterinærinstituttet

VESO APOTEK

Det er bedre å forebygge enn å behandle sykdom. Vaksinasjon beskytter mot alvorlige smittsomme sykdommer, bidrar til god dyrevelferd og reduserer behovet for medisiner. Når flere vaksineres, reduseres smittespredning slik at flere hunder holder seg friske.

HVA ER VAKSINASJON?

Når hunden din vaksineres, får den tilført en ufarlig variant av et smittestoff (virus, bakterie eller parasitt). Dette stimulerer hundens immunforsvar til blant annet å produsere antistoffer. Antistoffer beskytter hunden mot sykdom, og omtrent to uker etter fullført vaksinasjon vil hunden ha beskyttelse mot sykdommen.

En vaksinert tispe beskytter valpene mot alvorlig sykdom

Valper fødes uten antistoffer og er derfor ekstra sårbare for infeksjoner. Den første melken tispa produserer, råmelken, overfører viktige antistoffer til valpene det første levedøgnet. Hvis tispa vaksineres før drektigheten, vil råmelken inneholde antistoffer mot smittestoffene som hun er vaksinert mot. Dette er en viktig smittebeskyttelse for valpene de første leveukene.

Vaksinasjonsprogram

En veterinær kan, sammen med deg som eier, vurdere hvilke vaksiner hunden din trenger, bl.a. basert på smitterisiko, alder på hunden, kontakt med andre hunder etc. For best mulig effekt må vaksiner gis til riktig tid med tanke på bl.a. alder, drektighet, fødsel og tidspunkt for smitterisiko. De fleste vaksiner må gjentas jevnlig for å opprettholde god beskyttelse. Bare friske dyr skal vaksineres.

Vaksiner til hund blir gruppert i kjernevaksiner, som anbefales til alle hunder, og tilleggsvaksiner, som anbefales etter vurdering av smitterisiko, nytteverdi og ved utenlandsreiser.

Andre forebyggende tiltak

Vaksinasjon alene er vanligvis ikke nok til å hindre sykdomsutbrudd. For å redusere smittepress og styrke hundens motstandskraft er det viktig med god hygiene og godt miljø, riktig og næringsrik fôring, samt å plukke opp avføring for å hindre smittespredning. Videre er det viktig med god fysisk kondisjon, og jevnlig helsesjekk hos veterinær anbefales. Ellers bør syke hunder unngå kontakt med friske hunder.

Valper bør unngå steder med høyt smittepress fram til de er ferdigvaksinert og i 14 dager etter, slik at beskyttelsen får tid til å utvikle seg.

Bivirkninger

De fleste hunder tåler vaksiner godt. Vanlige og milde bivirkninger er lett feber, slapphet og en liten hevelse på injeksjonsstedet. Dette går som regel over etter noen dager.

Alvorlige bivirkninger er sjeldne, men kan forekomme. Ta kontakt med veterinær ved uvanlige reaksjoner. Bivirkninger meldes til Direktoratet for medisinske produkter (DMP).

Godkjenning og kontroll

Alle dyrevaksiner som brukes i Norge er godkjent av DMP. Mattilsynet gir brukstillatelse.

Kjernevaksiner anbefales til alle hunder og beskytter mot:

- Parvovirusinfeksjon
- Smittsom leverbetennelse
- Valpesyke

Tilleggsvaksiner gis etter vurdering av smitterisiko eller ved utenlandsreiser. Eksempler er vaksiner mot:

- Kennelhoste
- Leptospirose
- Rabies

KJERNEVAKSINER TIL HUND

Parvovirusinfeksjon

Parvovirus angriper tarmslimhinnen og kan også gi hjertebetennelse hos valper. Smitte skjer hovedsakelig via virusholdig avføring. Infeksjonen forekommer av og til i Norge.

Symptomer
Sykdommen starter ofte med oppkast og feber, etterfulgt av kraftig, gjerne blodig diaré. Uten behandling kan hunden bli uttørket. Valper og svekkede dyr kan dø av sykdommen.

Vaksinasjon
Vaksiner mot parvovirusinfeksjon inneholder levende, svekkede virus. Vaksinen gis ofte som del av en kombinasjonsvaksine mot flere sykdommer.

Valper bør vaksineres når de er 7–8 uker gamle, deretter ved 12 ukers alder. Ved smitteutbrudd kan vaksinasjon vurderes fra 6 ukers alder, mens første dose kan utsettes til 12 ukers alder når smitterisikoen er svært lav. Ved økt smittepress kan en ekstra dose ved 16 uker vurderes. Første revaksinering gis ved 6 måneders alder, deretter hvert tredje år, men beskyttelsen varer ofte lenger. Avlstisper bør vaksineres jevnlig for å sikre rikelige mengder antistoffer i råmelken til valpene.

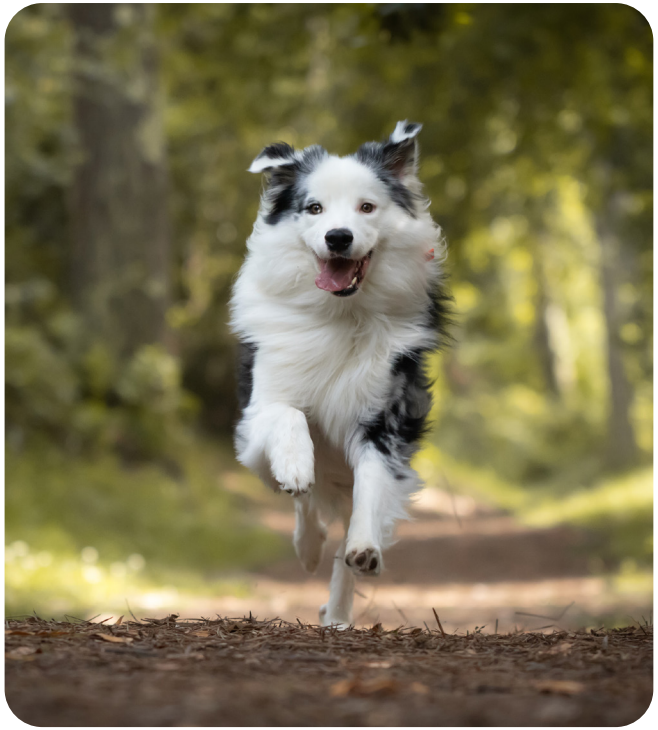
Merk: Norsk Kennel Klub krever gyldig parvovaksine for deltakelse på utstillinger og konkurranser.

Smittsom leverbetennelse

Smittsom leverbetennelse skyldes et adenovirus som hovedsakelig angriper leveren. Smitte skjer ved direkte kontakt eller via virus i avføring, urin og spytt. Sykdommen forekommer i dag sjelden i Norge, blant annet fordi mange hunder er vaksinert.

Symptomer
Symptomene varierer, men typiske tegn er slapphet, feber, magesmerter, oppkast og diaré. Hos noen hunder kan sykdommen utvikle seg raskt og være dødelig, mens andre får mildere symptomer.

Vaksinasjon
Vaksiner mot smittsom leverbetennelse inneholder levende, svekkede virus. Vaksinen gis ofte som del av en kombinasjonsvaksine mot flere sykdommer.



Valper bør vaksineres når de er 7–8 uker gamle, deretter ved 12 ukers alder. Ved smitteutbrudd kan vaksinasjon vurderes fra 6 ukers alder, mens første dose kan utsettes til 12 ukers alder når smitterisikoen er svært lav. Ved økt smittepress kan en ekstra dose ved 16 uker vurderes. Første revaksinering gis ved 6 måneders alder, deretter hvert tredje år, men beskyttelsen varer ofte lenger. Avlstisper bør vaksineres jevnlig for å sikre rikelige mengder antistoffer i råmelken til valpene.

Merk: Norsk Kennel Klub krever gyldig vaksinasjon mot smittsom leverbetennelse for hunder som deltar på utstillinger og konkurranser.

Valpesyke

Valpesyke er en infeksjon forårsaket av et paramyxovirus. Sykdommen kan gi høy dødelighet, og valper er særlig utsatt. Smitte skjer hovedsakelig ved direkte kontakt mellom hunder. Sykdommen ble sist påvist hos en hund i Norge i 2014. Utbrudd i naboland for en del år siden viser at sykdommen kan komme tilbake hvis for få hunder vaksineres.

Symptomer
Feber, nese- og tåreflod, hoste, oppkast og diaré er vanlig. Noen hunder utvikler senreaksjoner fra nervesystemet som kramper og balanseproblemer.

Vaksinasjon
Vaksiner mot valpesyke inneholder levende, svekkede virus. Vaksinen gis ofte som del av en kombinasjonsvaksine mot flere sykdommer.

Valper bør vaksineres når de er 7–8 uker gamle, deretter ved 12 ukers alder. Ved smitteutbrudd kan vaksinasjon vurderes fra 6 ukers alder, mens første dose kan utsettes til 12 ukers alder når smitterisikoen er svært lav. Ved økt smittepress kan en ekstra dose ved 16 uker vurderes. Første revaksinering gis ved 6 måneder alder, deretter hvert tredje år, men beskyttelsen varer ofte lenger. Avlstisper bør vaksineres jevnlig for å sikre rikelige mengder antistoffer i råmelken til valpene.

Merk: Norsk Kennel Klub krever gyldig vaksinasjon mot valpesyke for hunder som deltar på utstillinger og konkurranser.

TILLEGGSVAKSINER TIL HUND

Kennelhoste

Kennelhoste er en smittsom luftveisinfeksjon, som kan skyldes flere ulike smittestoffer. De viktigste er parainfluensavirus og bakterien *Bordetella bronchiseptica*. Sykdommen sprer seg lett der mange hunder er samlet, som i kenneler, på konkurranser og utstillinger. Utbrudd forekommer av og til i Norge.

Symptomer
Typiske symptomer er tørrhoste, og noen hunder brekker seg og kaster opp skum eller slim. Infeksjonen gir sjeldent feber og nedsatt almenntilstand, men hunder med kennelhoste bør ikke anstrenges før hosten har gitt seg. Bruks- og tjenestehunder kan få redusert arbeidskapasitet i en periode. Noen få hunder utvikler bronkitt eller lungebetennelse.

Vaksinasjon
Det er mest aktuelt å vaksinere hunder som har økt risiko for smitte, for eksempel ved opphold på dyrepensjonat eller andre hundetette dyrehold, deltagelse på konkurranser eller hvis det er mye kennelhoste i hundens nærmiljø. Det finnes flere typer vaksiner mot kennelhoste:

- **Injeksjonsvaksine** - inneholder levende, svekket parainfluensavirus. Kan gis kombinert med andre vaksiner. Grunnvaksinering gis ved 12 og 16 ukers alder, og deretter kan hunden vaksineres årlig ved behov for videre beskyttelse. Vaksinen gir sjelden bivirkninger.
- **Injeksjonsvaksine** – inneholder deler av *Bordtella*-bakterier. Denne må gis i to doser med fire ukers mellomrom, tidligst fra 6 ukers alder. Revaksinasjon anbefales etter 7 måneder og deretter årlig for å opprettholde beskyttelsen.
- **Nesevaksine** - inneholder levende, svekket parainfluensavirus og *Bordetella*-bakterier. Kan gis fra 3 ukers alder og deretter årlig for å vedlikeholde beskyttelsen. Kan gi bivirkninger som neseutflod, nysing og hoste, og hunden kan skille ut bakterier i noen uker.
- **Vaksine i munnen** – inneholder levende *Bordetella*-bakterier. Kan gis fra 8 ukers alder og deretter årlig for å vedlikeholde beskyttelsen. Vaksinerte hunder kan skille ut bakterier i noen uker.

Herpesvirusinfeksjon

Hundens herpesvirus smitter lett ved nærkontakt mellom hunder. Undersøkelser fra flere europeiske land viser at viruset er svært utbredt, og det er også vanlig blant hunder i Norge.

Symptomer

Voksne hunder som smittes, får som regel ingen symptomer. Dersom ei tispe blir smittet under drektigheten kan viruset overføres til fostrene, som kan føre til fosterdød eller fødsel av svake og lite levedyktige valper. Valper i sin første leveuke er spesielt utsatt, og infeksjonen kan da utvikle seg raskt og vil ofte være dødelig. Tisper som blir smittet kan være livslange virusbærere, men det antas at de utvikler naturlig immunitet som beskytter ved senere drektigheter.

Vaksinasjon

Vaksinen inneholder deler av herpesvirus. Vaksinasjon vurderes når det er økt risiko for herpesvirus, for eksempel etter kontakt med tisper som har abortert eller hatt svakfødte valper. Vaksinen anbefales særlig til unge tisper ved første eller andre drektighet, siden de ofte mangler beskyttelse etter naturlig eksponering. Eldre tisper, fra rundt seks år, kan også ha nytte av vaksinasjon på grunn av svakere immunforsvar.

Det anbefales at drektige tisper får to doser i løpet av drektigheten, slik at de danner antistoffer før valpene blir født. Valpene får da disse antistoffene gjennom råmelken det første døgnet og vil være beskyttet mot smitte i 2–3 uker. Eldre valper er mindre utsatt for alvorlig sykdom.

Å reise med hund

Norge har strenge regler for import av hund og for å ta med hund tilbake etter utenlandsreise. Kravene varierer mellom land, så sjekk gjeldende regler i god tid før reisen hos veterinær eller på Mattilsynets nettsider.

Norge har svært god dyrehelse, og mange smittestoffer som finnes i andre land, finnes ikke her. Reiser over landegrenser øker risikoen for smitte til både dyr og mennesker i Norge. Regelverket beskytter ikke mot alle smittestoffer. For å hindre smitte, kontakt veterinæren din i forkant for råd om forebyggende tiltak og eventuell behandling før, under og etter oppholdet. Hvis du tar med hunden til utlandet, bør du unngå kontakt med fremmede dyr og andre situasjoner som kan medføre smitte.

Rabies (Hundegalskap)

Rabies er en svært alvorlig og dødelig sykdom, forårsaket av et rhabdovirus. Sykdommen finnes ikke på fastlands-Norge, men påvises av og til hos fjellrev og rein på Svalbard. Rabies er nesten utryddet i EU/EØS-området, men forekommer fortsatt i flere østeuropeiske land. Globalt er rabies utbredt i lav- og middelinntektsland i Asia og Afrika, særlig hos hund, men også hos katt. Smitte skjer vanligvis ved bitt, men smitte kan også overføres hvis spytt fra et sykt dyr kommer i kontakt med sår eller slimhinner. Rabies kan ramme alle pattedyr, inklusivt menneske.

Symptomer

Viruset angriper hjernen og gir en hjernebetennelse. Smittede dyr kan ha feber, nedsatt allmenntilstand og unormal atferd. Rovdyr blir som regel aggressive og hyperaktive, men de kan også bli sløve og apatiske. Dyr som er smittet, kan ha smitte i kroppen i opptil seks måneder uten å vise symptomer på sykdom. Når symptomene først oppstår, dør dyret vanligvis etter to til sju dager.

Mennesker som blir bitt eller får spytt fra et mulig smittet dyr på sår eller slimhinner, må søke helsehjelp umiddelbart. Ved rask vaksinering er sjansen for at mennesker overlever stor. Slik behandling brukes ikke på hund fordi effekten er usikker.

Vaksinasjon

Rabiesvaksinen inneholder inaktivert ("drept") virus. Vaksinasjon mot rabies er ikke nødvendig for hunder som kun oppholder seg på fastlands-Norge eller reiser til Sverige. Siden regelverket for vaksinasjon mot rabies kan endres, anbefales det å sjekke oppdatert informasjon hos Mattilsynet.

Dyr som er vaksinert mot rabies, regnes for å være godt beskyttet. Noen hunder trenger imidlertid mer enn én vaksinedose for å oppnå beskyttende antistoffnivå (≥ 0,5 IE/ml). Antistoffnivået kan måles ved hjelp av en blodprøve.

Leptospirose

Leptospirose skyldes *Leptospira*-bakterier som kan skade hundens lever og nyrer, og i verste fall være dødelige. Bakteriene skilles ut i urin og kan overleve i flere uker i miljøet, og smitte skjer oftest ved kontakt med forurenset vann eller i kontakt med rotter som bærer bakterien. Mennesker kan også få leptospirose fra dyr eller et forurenset miljø. Sykdommen er sjelden hos hund i Norge, men sporadiske tilfeller forekommer. I Sør-Europa er leptospirose relativt vanlig.

Symptomer

Vanlige kliniske tegn er feber, oppkast og gulsott, og noen hunder kan bli kronisk syke. Enkelte hunder kan være smittebærere uten å vise sykdomstegn.

Vaksinasjon

Det anbefales å vaksinere ved reise til områder der leptospirose er vanlig. Vaksinen inneholder inaktiverte bakterier. Den har relativt kortvarig beskyttelse, og vaksinasjon bør derfor gis nær avreise. Grunnvaksinering består av to doser med fire ukers mellomrom og deretter årlig for å opprettholde beskyttelsen.

Andre sykdommer

Det er mulig å vaksinere mot enkelte andre sykdommer hos hund:

Leishmaniose

Leishmaniose skyldes *Leishmania*-parasitter, og smitter gjennom bitt fra sandmygg, men kan i sjeldne tilfeller også smitte ved paring, fra tispe til valper i drektigheten, via blod eller ved bitt. Sykdommen smitter også mellom dyr og mennesker. Smitterisikoen i Norge er svært lav siden sandmygg ikke finnes her i landet. Vaksinasjon forhindrer ikke nødvendigvis at hunden smittes, men kan redusere risikoen for sykdom. Vaksinasjon er bare aktuelt ved lengre opphold i områder med mye smitte.

Borreliose

Borreliose er en sykdom hos mennesker og dyr, forårsaket av bakterien *Borrelia burgdorferi,* som overføres med skogflått. Vaksinasjon anbefales vanligvis ikke, fordi både effekten og sammenhengen mellom bakterien og symptomer hos hund er usikre.



Veterinærinstituttet

Veterinærinstituttet er et biomedisinsk forskningsinstitutt og Norges ledende fagmiljø innen biosikkerhet for fisk og landdyr. Helt siden opprettelsen i 1891 har Veterinærinstituttet arbeidet for å avverge helsetrusler og se helse for fisk, dyr, mennesker og miljø i sammenheng – i tråd med én helse-prinsippet.

Kjerneaktivitetene omfatter forskning, diagnostikk, overvåking, risikovurdering, rådgiving og formidling. Veterinærinstituttet er nasjonalt og internasjonalt referanselaboratorium. Veterinærinstituttet er et forvaltningsorgan med særskilt fullmakt under Landbruks- og matdepartementet. Hovedkontoret ligger i Ås, øvrige kontorer i Tromsø, Harstad, Trondheim, Bergen og Sandnes.

www.vetinst.no

VESO
APOTEK

VESO Apotek er Norges ledende leverandør av veterinærmedisinske legemidler og handelsvarer, og har gjennom mer enn 35 år opparbeidet seg en sterk posisjon som en trygg og anerkjent samarbeidspartner for veterinærer og dyreklinikker over hele landet. Som fullsortiments grossist og apotek tar vi et viktig samfunnsansvar ved å bidra til god fiske- og dyrehelse.

Med et dedikert team bestående av veterinærer, dyrepleiere, farmasøyter og apotekere med bred erfaring, er vi opptatt av å levere førsteklasses service, høy fagkompetanse og løsninger som skaper verdi for våre kunder.

www.vet.vesoapotek.no | www.veso.no